

Araştırma Makalesi

Doğu Karadeniz Rize Çamlıhemşin bölgesinde yaşayan halk ozanı Süleyman Serin üzerine bir inceleme¹

Serap Duran Subatan^{2*} ve Zeki Karaman³

Müzik Bölümü, Güzel Sanatlar Eğitimi ABD, Eğitim Fakültesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye

Makale Bilgisi

Geliş: 15 Ağustos 2025

Kabul: 12 Kasım 2025

Online Yayın: 30 Aralık 2025

Anahtar Kelimeler

Bağlama

Rize-Çamlıhemşin

Süleyman Serin

Türk Halk Müziği

Öz

Doğu Karadeniz hem doğal güzellikleri hem de stratejik önemi ile tarih boyunca pek çok medeniyetin ilgisini çekmiş ve çeşitli kültürlerin kesişim noktası olmuştur. Yerel halklar, bu zengin tarihi ve coğrafi mirasın etkisiyle kendi kültürel kimliklerini oluşturmuş, bu kimlik, zamanla bölgenin toplumsal yapısında kalıcı izler bırakmıştır. Bu çalışma, Doğu Karadeniz bölgesinde yaşayan halk ozanı Süleyman Serin'in müzikal kariyerini, eserlerini ve bu bölgenin müziğine olan katkılarını incelemeyi amaçlamaktadır. Süleyman Serin'in tulum ve bağlama yapımı, bu enstrümanların icrası ve besteleri üzerindeki çalışmaları, onun bölgesel müzik kültürüne sağladığı önemli katkıları ortaya koymaktadır. Serin'in yetiştirdiği genç müzisyenler ve açtığı tulum atölyesi, bölgenin kültürel mirasının korunması açısından önem taşıdığı görülmektedir. Araştırmada, Serin'in besteleri ve enstrümanlarının Karadeniz kültüründeki yeri, kaynak kişiliği ve bölge müziğinin genç nesillere aktarılmasındaki rolü ele alınmıştır. Serin'in müzik hayatı boyunca, Neşet Ertaş ve Sabit Karaman gibi ustalardan aldığı etkilerle şekillenmiş olup, tulum ve bağlama enstrümanlarının geleneksel yapısını koruyarak modern müzikle birleştirdiği görülmektedir. Çalışma boyunca yarı yapılandırılmış görüşmeler ve alan araştırması fenomenoloji yaklaşımı ile yapılmıştır. Bu araştırma ile birlikte, Süleyman Serin'in 1 sözlü eseri derlenerek notaya alınmıştır. Notaya alınan bu eser neva makamında ve Türk aksağı (5/8) usulünde bestelendiği analizine ulaşılmıştır. Eserin güftesinde ise aile kavramının temaları işlenmiştir. Bu sonuçlarla birlikte, aynı zamanda Süleyman Serin'in Doğu Karadeniz müziğine yaptığı katkıları gündeme ilk defa getirilmiş, sözlü bestesinin müzikal ve teknik analiz olarak ele alınmasıyla eğitim kurumlarında icracılık repertuvarına katkı sağlamasının önemini de ortaya çıkarmaktadır.

© 2025 TM

Genç Bilge Yayıncılık tarafından
yayınlanmakta olup, açık erişim,
CC BY-NC-ND lisansına sahiptir.

Makaleye atıf için

Duran Subatan, S., ve Karaman, Z. (2025). Doğu Karadeniz Rize Çamlıhemşin bölgesinde yaşayan halk ozanı Süleyman Serin üzerine bir inceleme. *Türk Müziği*, 5(4), 303-317. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17985836>

Giriş

Doğu Karadeniz Bölgesi, Türkiye'nin kültürel çeşitliliğini ve zenginliğini en iyi yansıtan bölgelerden biridir. Bölge, coğrafi konumu, tarihi geçmişi, sosyal yapısı ve kültürel değerleri ile kendine özgü bir kimlik kazanmıştır. Bu kimliğin en belirgin öğelerinden biri de müziktir. Bölgedeki müzik kültürü, özellikle halk ozanları ve yerel sanatçılar tarafından nesilden nesile aktarılan geleneklerle şekillenmiştir. Müzik kültüründe genç kuşağın modernleşme süreçleri içerisinde, geleneklere odaklanılan ve geleneksel kültürü temsil eden sanatkarların eserlerine ağırlık günden güne artış

¹ Bu çalışmanın bir kısmı 4. Uluslararası Rast Müzik Kongresi'nde (Kasım 30, 1 Aralık, 2024, İstanbul, Türkiye) sunulmuştur.

² Doktor Öğretim Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi ABD, Müzik Bölümü, Sivas/Merkez, Türkiye. E-mail: duzan.se@gmail.com ORCID: 0000-0002-5331-2732

³ Müzik Öğretmeni, Necdet Sağbaş Anadolu Lisesi, Rize/Pazar, Türkiye. E-mail: zekikaraman@hotmail.com ORCID: 0009-0006-1887-4402

göstermektedir (Subatan, 2023: 452). Bu bölgede de tulum ve bağlama gibi geleneksel enstrümanlar, bu kültürün en önemli taşıyıcılarıdır.

Rize Çamlıhemşin'den gelen halk ozanı Süleyman Serin, Doğu Karadeniz'in bu müzikal mirasının en önemli temsilcilerinden biridir. Süleyman Serin hem tulum hem de bağlama yapımında ve icrasında gösterdiği ustalıklarla tanınmaktadır. Onun eserleri, bölgenin kültürel dokusunu yansıtan derin bir müzikal anlayışın ürünüdür. Ancak, modernleşme sürecinde geleneksel müziğin ve enstrümanların giderek kaybolma riski altında olması, bu zengin mirasın belgelenmesi ve korunması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu çalışma, Süleyman Serin'in müzikal kimliğini, eserlerini ve Doğu Karadeniz müziğine olan katkılarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, Serin'in müziğinde etkili olan figürleri, özellikle Neşet Ertaş ve Sabit Karaman gibi ustaların Serin'in müzikal gelişiminde nasıl bir rol oynadığını araştırarak ve bu etkilerin Serin'in eserlerine nasıl yansıdığını ortaya koyacaktır.

Doğu Karadeniz yöresinin müzik kültürü

Türk müziğinin tarihsel gelişimine bakıldığında, halkın içinden doğan ve kültürel mirasın ilk adımlarını atan melodilerin, toplumun hem müzik tarihi hem de müzikal kimliği açısından temel bir rol oynadığını görülmektedir. Bu erken dönemde, dini inançlar ve ibadetler, müzikal ifadeyle iç içe geçerek şekillenmiştir. Orta Asya ve Doğu Türkistan'da Türk milletinin varlık gösterdiği dönemlerde, dinin toplumsal yaşamın merkezinde yer aldığı ve dini liderlerin toplum içinde ayrıcalıklı bir statüye sahip olduğu gerçeği dikkat çekmektedir. Bu durum, müziğin yalnızca bir sanat formu olarak değil, aynı zamanda toplumsal yapının ve manevi hayatın bir yansıması olarak da değerlendirildiğini göstermektedir (Yücel, 2011: 1).

Doğu Karadeniz Bölgesi, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin, Gümüşhane ve Bayburt illerini kapsayan zengin bir müzik folkloruna sahip bir bölgedir. Bölgenin müzikal karakteri, coğrafi konumu, dağlık yapısı, denize yakınlığı, yoğun yağış alması, ulaşım zorlukları, göçler ve tarih boyunca yaşanan savaşlar gibi çeşitli faktörlerle şekillenmiştir. Doğu Karadeniz'deki müzik, sözlü ve sözsüz olarak iki ana kategoriye ayrılmakta; sözlü müzikler genellikle türkü ve uzun hava biçiminde iken, sözsüz müzikler halk oyunlarına eşlik eden melodilerden oluşmaktadır. Bölgedeki ezgiler, diğer bölgelerden farklı bir karakter sergiler ve bu nedenle Türk Halk Müziği'nin genel yapısından kolayca ayırt edilebilmektedir. Yörenin türkülerinde genellikle acı, sitem, sevgi, hamsi özlemi, horon ve deniz sevgisi, kemeç hayranlığı gibi temalar işlenmektedir. Türkülerin yöresel ağızla söylenmesi, yörenin kültürel zenginliğini ve bölgedeki yerel etkileşimleri yansıtan önemli bir unsurdur (Kaya, 2006: 720).

Doğu Karadeniz'in müzikal yapısı detaylı bir biçimde incelendiğinde, kıyı bölgelerinde ezgilerin genellikle sınırlı bir ses aralığına sahip olduğunu, yani üç ile yedi ses arasında kaldığı görülmektedir. Ancak, bölgenin iç kısımlarına doğru ilerledikçe, bu ses aralığının genişleyerek oktava ve on sese kadar çıktığı fark edilmektedir. Aynı zamanda, bu bölgede 2, 3 ya da 4 bölümlü semahlara rastlanabilmektedir. İç kısımlardaki bazı ezgilerde ise İç ve Doğu Anadolu'nun karakteristik müzikal etkilerine zaman zaman rastlanabilmektedir. Doğu Karadeniz müziğinde, melodilere süslemeler ekleyerek çalma oldukça yaygın bir tekniktir. Bu süslemeler, bir sesin önceki ya da sonraki seslere çarpılarak çalınması, kemeçde yay atma, dilsiz kavalda titreterek çalma ve bazı durumlarda horlatarak çalma gibi yöntemlerle uygulanmaktadır. Bu süsleme teknikleri, bölgenin müziğine özgün bir karakter kazandırmaktadır (Yılmaz ve Nacakcı, 2016: 90-91).

Yörenin müzik kültürü bakıldığında, ritimlerin çeşitliliği ve varyasyonları çerçevesinde son derece çeşitli ve kapsamlı bir birikimin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Özellikle kıyı illerinde 9/8'lik, 9/16'lık, 7/8'lik, 7/16'lık ve 5/8'lik gibi ölçüler yaygındır. İç kesimlerde yer alan Artvin ve Bayburt gibi illerde ise 3, 6, 9 ve 12 zamanlı ritimler daha sık görülmektedir. Bunun dışında, bölgede 2/4'lük, 4/4'lük, 8/8'lik, 10/8'lik, 13/16'lık ve 14/16'lık gibi daha karmaşık ölçülerle 21 ve 25 zamanlı ritimlere de rastlanır. Bazı ritimlerin yapısında, 5/8 (2+3), 7/8 (3+2+2) ve 7/16 (2+2+3) gibi asimetrik kalıplar bulunmaktadır. Bölgede dikkat çeken bir diğer özellik, her ölçüde ritmin aynı kalmaması ve ezgilerde ritim değişikliklerine rastlanabilmesidir. Örneğin, yedi zamanlı bir ölçüye dört zamanlı başka bir ritim eklenebilir (Kaya, 2007:9-11).

Doğu Karadeniz yöresinin müzik üslubu

Doğu Karadeniz, Türkiye'nin kuzeydoğusunda yer alan ve zengin kültürel çeşitliliğiyle tanınan bir bölgedir. Bu bölgenin müzik üslubu, tarih boyunca şekillenmiş geleneksel motifler, çalgılar ve ezgilerle dikkat çekmektedir. Bölgenin müziği, hem sosyal yaşamın ayrılmaz bir parçası hem de kültürel kimliğin önemli bir göstergesidir. Doğu Karadeniz müziği, bölgenin coğrafi özellikleri, tarihsel süreçleri ve sosyal yapısıyla şekillenmiş, kendine has bir müzikal dil oluşturmuştur.

Doğu Karadeniz müzik kültürü, çeşitli müzik türlerini ve halk oyunlarını barındırmaktadır. Bölgenin ezgileri, yerel halkın gündelik yaşamını, duygularını ve toplumsal olayları yansıtmaktadır. Bu ezgiler arasında deyişler, düğün ve kına havaları, atma türküler, horonlar, oturak havaları, fingil havaları, yol havaları ve kolbastı gibi geleneksel müzik türleri öne çıkmaktadır. Her biri farklı ritim ve melodik yapılarla şekillenen bu ezgiler, Doğu Karadeniz müziğinin zenginliğini ve çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Özellikle horonlar, Doğu Karadeniz'in en tanınmış halk oyunları arasında yer almaktadır.

Doğu Karadeniz müziğinde çok seslilik önemli bir yer tutmakta, ancak bu çok seslilik genellikle enstrümantal müzikle sınırlıdır. Bölgedeki enstrümanlar, özellikle kemençe, tulum ve kaval, aynı melodiye paralel dörtlüler, beşliler, altılılar veya oktav aralıklarında çalabilme yeteneğine sahiptir. Bu özellik, Doğu Karadeniz müziğine özgü yalın bir polifonik yapı oluşturmaktadır. Vokal müziklerde ise bu tür çok seslilik nadir görülmektedir. Vokal performanslar genellikle tek sesli olarak icra edilmekte ve bu icralarda, sanatçının sesindeki süslemeler ve doğaçlamalar öne çıkmaktadır. Doğu Karadeniz'de doğaçlama, müziğin temel unsurlarından biridir. Özellikle atma türkülerde ve karşılamalarda sanatçılar, anında oluşturdukları melodilerle izleyicilere benzersiz performanslar sunmaktadır (Kaya,2007:10).

Bu çalışmanın önemi, Doğu Karadeniz'in zengin müzikal mirasının korunmasına yönelik bir adım atıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Süleyman Serin'in eserleri ve müzikal pratiği, bölgenin kültürel yapısını ve müziğini yansıtan önemli bir miras olarak değerlendirilmektedir. Ancak, bu mirasın yeterince belgelenmemiş olması, gelecek nesiller için büyük bir kayıp olabilir. Onun tulum ve bağlama üzerindeki ustalığı, bu enstrümanların yapımı ve icrasında sahip olduğu bilgi birikimi, bölgenin diğer sanatçıları ve halkı için önemli bir referans kaynağıdır. Bu çalışma, Serin'in müzikal mirasını detaylandırarak, Doğu Karadeniz müziğinin yaşatılmasına ve geleceğe taşınmasına katkıda bulunacaktır.

Araştırma amacı ve problemi

Bu çalışmanın amacı, Süleyman Serin'in bir halk ozanı olarak tanınmasını sağlamak ve onun müzikal kimliğini derinlemesine incelemektir. Serin'in tulum ve bağlama yapımı, bu enstrümanların icrası ve besteleri üzerine yaptığı çalışmaların belgelenmesi, onun müzikal mirasının korunması açısından büyük bir önem taşımaktadır. Bu tez, Serin'in eserlerinin derlenmesi ve analiz edilmesi yoluyla, Doğu Karadeniz Bölgesi'nin geleneksel müziğine yaptığı katkıları ortaya koymayı hedeflemektedir.

Ayrıca, bu çalışma eğitim kurumlarına da önemli katkılar sağlamayı amaçlamaktadır. Süleyman Serin'in müziksel mirasının belgelenmesi ve analiz edilmesi, müzik eğitimi alanında önemli bir kaynak oluşturacak ve geleneksel müziğin korunması, öğretilmesi ve yeni nesillere aktarılması sürecine destek olacaktır. Eğitim kurumları, bu çalışmayı kullanarak hem geleneksel müzik eğitimi veren öğretim programlarını zenginleştirecek hem de bölgesel müzik kültürlerinin korunmasına yönelik bilinç geliştirecektir. Bu bağlamda, çalışmanın sonuçları, müzik eğitimi veren kurumlar için hem akademik hem de pratik bir kaynak işlevi görecektir. Bu araştırmanın temel problemleri ise;

- Doğu Karadeniz Bölgesi, zengin bir kültürel ve müzikal mirasa sahip olmasına rağmen, bu mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda önemli zorluklar var mıdır?
- Doğu Karadeniz Bölgesinde kullanılan tulum ve bağlama gibi enstrümanlar, modernleşen dünyada kullanımı nasıldır?
- Süleyman Serin gibi halk ozanları, kültürel mirasımızın korunmasında kilit bir rol oynamakta mıdır?

Bu araştırmanın alt problemleri ise;

Geleneksel Enstrümanların Korunması

- Tulum ve bağlama gibi geleneksel enstrümanların yapımı ve icrası konusunda bilgi birikiminin azalması, bu enstrümanların gelecek nesillere aktarılması konusunda ne gibi zorluklar yaratmaktadır? Süleyman Serin'in bu enstrümanlar üzerindeki ustalığı, bu zorlukların aşılmasında nasıl bir rol oynamaktadır?

Eserlerin Belgelenmesi ve Korunması

- Süleyman Serin'in müzikal eserlerinin yeterince belgelenmemesi, bu eserlerin gelecek nesillere aktarılmasında ne gibi riskler oluşturmaktadır? Bu durum, bölge müziğinin genel yapısının korunması açısından ne gibi sonuçlar doğurabilir?

Müzikal Etkiler ve Sentez

- Süleyman Serin'in eserlerinde, Neşet Ertaş ve Sabit Karaman gibi ustaların etkileri ne ölçüde gözlemlenebilir? Bu etkiler, Serin'in müzikal tarzında nasıl bir sentez oluşturmuştur?

Bölge Kültürüne Katkılar

- Süleyman Serin'in Doğu Karadeniz Bölgesi'nin müzik kültürüne yaptığı katkılar nelerdir? Bu katkılar, bölgenin genel müzikal kimliği açısından ne gibi bir öneme sahiptir?

Gelecek Nesillere Aktarım

- Süleyman Serin'in müzikal mirasının belgelenmesi ve korunması, bu mirasın gelecek nesillere aktarılması açısından ne gibi stratejiler geliştirilmelidir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, Süleyman Serin'in müzikal kariyerini ve Doğu Karadeniz müziğine olan katkılarını nitel araştırma yöntemi çerçevesinde ele almayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma, insan davranışlarını, düşüncelerini ve deneyimlerini anlamaya yönelik bir araştırma yöntemi olup, özellikle bireylerin kendi yaşantıları üzerinden elde edilen verilerin detaylandırılmasında kullanılmaktadır (Baltacı, 2019: 369). Bu bağlamda, Süleyman Serin gibi bir halk ozanının müziksel yolculuğunu, bireysel deneyimlerinden hareketle anlamak ve incelemek için nitel bir yaklaşımın uygun olduğu değerlendirilmiştir. Nitel araştırmanın temel hedefi, bireylerin kendi dünyaları içindeki anlamlarını ortaya çıkarmaktır. Bu bağlamda fenomenoloji, bireylerin belirli bir olay ya da olguyu nasıl deneyimlediklerini anlamak için kullanılan bir araştırma modeli olarak bu çalışmada tercih edilmiştir. Fenomenolojik yaklaşım, özellikle bireylerin kişisel deneyimlerini ve bu deneyimlerin onların hayatındaki anlamını keşfetmeye odaklanmaktadır (Kıral, 2021: 93). Süleyman Serin'in müzik kariyerini ve bölgesel müziğe olan katkılarını derinlemesine anlamak amacıyla, fenomenolojik araştırma modeli bu çalışmada benimsenmiştir. Serin'in müzikle tanışma süreci, geleneksel çalgılara olan ilgisi ve bu enstrümanların hem yapımı hem de icrasında kazandığı ustalık, bu model çerçevesinde detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmanın yöntemi, Serin'in bireysel müzikal deneyimlerinin yanı sıra, onun bölgesel müzik kültüründeki rolünü de anlamayı amaçlamaktadır. Fenomenolojik yaklaşım, bu bağlamda Serin'in müzikle olan ilişkisini ve bu ilişkiyi nasıl anlamlandırdığını ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, araştırmada kullanılan fenomenolojik model, bireyin deneyimlerinin özüne inerek, bu deneyimlerin toplumsal ve kültürel bağlamdaki yerini anlamayı sağlamaktadır. Süleyman Serin'in müziği, bölgenin geleneksel müziğinin korunmasında ve bu müziğin modern dünyada nasıl sürdürülebileceğine dair ipuçları sunmada kilit bir rol oynamaktadır.

Çalışma Grubu/Kaynak kişi

Bu araştırmada durum olarak Doğu Karadeniz bölgesinde yaşayan halk ozanları ve müzik icracılarının Doğu Karadeniz yöresinin müzik kültürü belirlenmiştir. Ancak bu çalışma özelinde odak noktası olarak Rize'nin Çamlıhemşin ilçesinde yaşayan halk ozanı Süleyman Serin seçilmiştir. Serin, tulum ve bağlama yapımında gösterdiği ustalıklarla tanınan ve Doğu Karadeniz müziğine olan katkılarıyla bilinen bir sanatçıdır. Kaynak kişiyi oluşturan bu müzik kültürü içinde Süleyman Serin'in örneklem olarak seçilmesinin başlıca nedeni, onun hem geleneksel müzik kültürünü yaşatan hem de bu kültüre önemli katkılar sağlayan bir figür olmasıdır. Serin'in müzik kariyerine ve Doğu Karadeniz müziği üzerindeki etkisine

odaklanan bu çalışma, kasıtlı örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Kasıtlı örnekleme, belirli bir bilgi ve deneyime sahip bireylerin araştırma amacı doğrultusunda özellikle seçilmesi esasına dayanmaktadır (Ergin, 1994: 93).

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, belirli bir esneklik sağlayarak katılımcının kendi deneyimlerini ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmesine imkân tanımaktadır (Polat, 2020: 161). Süleyman Serin ile yapılan görüşmelerde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu (Bkz. Ek1), Serin'in müzik kariyeri, enstrüman yapımı konusundaki ustalığı, etkisi altında kaldığı sanatçılar ve Doğu Karadeniz müziğine yaptığı katkılar gibi ana başlıkları kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra, Serin'in müziksel kariyerine dair daha fazla bilgi elde edebilmek amacıyla gözlem tekniği de kullanılmıştır. Gözlem, araştırmacının katılımcının icra ettiği müziği ve kullandığı enstrümanları gözlemleyerek veri toplamasına olanak tanıyan bir tekniktir. Süleyman Serin'in tulum ve bağlama icralarını izleyerek enstrümanların nasıl kullanıldığı, performans sırasında hangi tekniklerin uygulandığı ve bu enstrümanların müzikal ifade üzerindeki etkilerini gözlemlemiştir. Veriler Süleyman Serin'in bilgisi ve izni dâhilinde ses kaydına alınarak elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analiz, elde edilen verilerin belirli temalar etrafında organize edilmesi ve bu temalar doğrultusunda yorumlanması sürecini içermektedir (Kıral,2020:1). Süleyman Serin ile yapılan görüşmeler ve gözlemler sonucunda elde edilen veriler, önce kaydedilmiş, ardından bu veriler üzerinde detaylı bir analiz gerçekleştirilmiştir. Analiz sürecinde, Serin'in müzikal kariyeri, enstrüman yapımındaki ustalığı, müzikal etkiler ve Doğu Karadeniz müziğine yaptığı katkılar tematik başlıklar altında incelenmiştir.

Veri analizi süreci, öncelikle görüşme kayıtlarının deşifre edilmesi ile başlamıştır. Görüşmeler sırasında kaydedilen veriler, daha sonra yazılı metin haline getirilmiş ve bu metinler üzerinde tematik analiz yapılmıştır. Tematik analiz, elde edilen verilerin belirli temalar doğrultusunda incelenmesi ve bu temalar üzerinden anlamlandırılması sürecini içerir. Bu çalışma kapsamında, Süleyman Serin'in müzikal kariyeri, tulum ve bağlama yapımı ve icrası konusundaki ustalığı, müzikal etkilenmeleri ve bölge müziğine yaptığı katkılar ana temalar olarak belirlenmiştir.

Serin'in müzikal etkileri ve Neşet Ertaş ile Sabit Karaman gibi ustalardan aldığı ilham, analiz sürecinde önemli bir odak noktası olmuştur. Analiz sürecinde, Serin'in müzikal eserleri ve bu eserlerin bölge müziğine olan katkıları da incelenmiştir. Serin'in eserlerinin yaratım süreci, bu eserlerde kullanılan geleneksel müzikal unsurlar ve bu unsurların modern müzikle nasıl bir etkileşim içinde olduğu, analiz sırasında ele alınan önemli başlıklardan biridir. Ayrıca, Serin'in müzik icrası sırasında uyguladığı teknikler ve bu tekniklerin geleneksel müzikle olan ilişkisi de analiz edilmiştir. Bu süreçte, gözlem yoluyla elde edilen veriler, Serin'in müzikal performanslarının bölgedeki dinleyiciler üzerindeki etkisini anlamak amacıyla incelenmiştir.

Süreç

Bu çalışmada yapılan analiz süreçleri, Süleyman Serin ile "15.02.2024" tarihin başlamış olup, "10.02.2025" tarihine kadar "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" (Bkz.Ek:1) içeriğinde belirlenen sorular yöneltmiştir. Serin'e yöneltilen bu sorular ve cevapların röportaj kesitleri, besteleri yine bu süreç içerisinde ses kaydı altına alınmıştır. Bu zaman diliminde verilerin tamamı Rize Ardeşen ilçesine bağlı Dikkaya köyünde tamamlanmıştır.

Resim 1. Süleyman Serin ile röportaj kaydı (Zeki Karaman'ın kişisel arşivi)

Resim 2. Süleyman Serin ile eser kaydı (Zeki Karaman'ın kişisel arşivi)

Bulgular

Süleyman Serin'in biyografik bilgileri

Süleyman Serin, Rize'nin Çamlıhemşin ilçesine bağlı Dikkaya köyünde (eski adıyla Mekaleskiriti) 1964 yılında doğmuştur. Nüfusta 1966 olarak kayıtlı olmasına rağmen, doğum yılı aslında 1964'tür. Köy hayatında yetişen Serin, ailesinin etkisiyle çocukluk döneminde müziğe ilgi duymaya başlamıştır. Özellikle babasının Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında haberleri takip etmek için aldığı radyo, onun müzikle ilk tanışmasını sağlamıştır. Radyoda dinlediği müzikler ve plaklar, Serin'in müziğe olan ilgisini pekiştirmiştir. İlkokul yıllarında bölgedeki düğünlerde müzik çalmaya aşina olan Serin, 1975-1976 yıllarında ilkokuldan mezun olduktan sonra Ardeşen'e taşınarak lokantalarda çalışmaya başlamıştır. Bu dönemde müziğe olan ilgisi giderek artmış ve müziğe daha fazla zaman ayırmaya başlamıştır. Serin, o dönemde kazandığı ilk maaşıyla saz almış ve müzik kariyerinin temellerini atmıştır. Özellikle rahmetli amcasının hapisten çıkışıyla gördüğü ilk saz, onun müzikle olan bağınu güçlendirmiştir. O dönemde bölgedeki köy düğünlerinde

aşçılık yaparken, tulum çalan kişileri izleme fırsatı bulmuş ve tulumla olan ilgisi başlamıştır. Özellikle köy düğünlerinde tulumla duyduğu hayranlık, bu enstrümana olan ilgisini daha da artırmıştır. Aile etkisi ve çevresindeki müzikal atmosfer, Serin'in müziğe yönelmesinde önemli rol oynamıştır. Ancak Serin, müzik sevgisinin kendi içinden geldiğini, bir gün müzik yapmazsa veya bir şeyler çalmazsa hayatında bir şeylerin eksik olduğunu hissettiğini belirtmiştir. Bu duygu, onun müziğe olan bağlılığının bir ifadesi olarak kabul edilebilir. Süleyman Serin, müziği ve tulumu çocukluğundan itibaren hayatının merkezine koymuş ve bu ilgisini zamanla profesyonel bir kariyere dönüştürmüştür. Tulum yapımı ve icrasında ustalaşan Serin hem yerel halkın hem de geniş kitlelerin beğenisini kazanmış ve bölgedeki müzikal kültürün önemli bir temsilcisi haline gelmiştir. Ayrıca, Neşet Ertaş ve Sabit Karaman gibi sanatçılardan aldığı ilhamla, müzikal yolculuğunu çeşitlendirmiş ve zenginleştirmiştir. Süleyman Serin'in yaşamı boyunca müzik onun için bir tutku olmuştur. Çocukluğunda müziğe duyduğu sevgi, onu sürekli müzikle meşgul etmeye yönlendirmiştir.

Çocukluk arkadaşlarının çoğu müziği zamanla bırakırken, Serin bu tutkusunu sürdürerek köyünde tek müzikle ilgilenen kişi olarak kalmıştır. Müzik onun yaşamında sadece bir hobi değil, aynı zamanda hayatının vazgeçilmez bir parçası ve geçim kaynağı olmuştur. Bugün Serin, 30 yılı aşkın süredir tulum yapımı ve çalımıyla ilgilenmekte, bu alandaki bilgi ve deneyimlerini yeni nesillere aktarmaktadır.

Süleyman Serin, müzikal kariyeri boyunca hem yerel hem de ulusal düzeyde birçok önemli esere imza atmıştır. Özellikle Doğu Karadeniz bölgesine has müzikal unsurları modern müzikle harmanlayarak yeni eserler ortaya koymuştur. Serin'in eserlerinde hem geleneksel Karadeniz müziğinin izlerini görmek mümkündür hem de Neşet Ertaş ve Sabit Karaman gibi ustaların etkileri oldukça belirgindir. Bu iki büyük halk ozanı, Serin'in müziğine önemli katkılarda bulunmuş ve onun eserlerindeki melodik yapıların temelini atmıştır. Süleyman Serin'in eserleri arasında en çok dikkat çekenler tulum ve bağlama ile icra edilen besteleridir. Bu eserler, sadece müziksel bir başarı değil, aynı zamanda kültürel bir mirasın korunması açısından da büyük bir öneme sahiptir. Serin, eserlerinde doğup büyüdüğü Rize'nin doğal güzelliklerini, halkının yaşamını, geleneklerini ve toplumsal sorunlarını işlemektedir. Bu eserlerdeki lirikler, bölgenin kendine has doğasından, Karadeniz insanının güçlü karakterinden ve zor hayat koşullarından izler taşır. Süleyman Serin'in bestelerinin notaya dökülmüş hali EK.2'de sunulmuştur.

Serin'in eserlerinde tulum, bir müzik enstrümanı olmanın ötesinde, kültürel bir simge haline gelmiştir. Özellikle düğünlerde, bayramlarda ve halk oyunlarında çalınan tulum, Karadeniz insanı için bir kaynaşma ve birlik sembolüdür. Serin, eserlerinde bu enstrümanın gücünü ve birleştirici etkisini sık sık vurgular. Eserlerinde tulumun ritmik yapısı ve melodik çizgisi, bölgedeki toplumsal olayları ve kültürel unsurları yansıtmak için güçlü bir araç olarak kullanılmıştır. Süleyman Serin'in tulumla icra ettiği eserleri sadece Karadeniz bölgesinde değil, yurt dışında da büyük ilgi görmüştür. Özellikle Britanya ve Fransa gibi ülkelerde tulumun benzeri enstrümanlar bulunması, bu müziğin oradaki dinleyiciler tarafından da sevilmesine neden olmuştur. Serin, ürettiği tulumları bu ülkelere de ihraç etmiş ve bu enstrümanın sesini dünya çapında tanıtmıştır. Ayrıca, bu eserler İskoçya, Almanya, Yunanistan ve Bulgaristan gibi ülkelerde de ilgiyle dinlenmiş ve tulumun Karadeniz dışındaki ülkelere tanınırlığını artırmıştır.

Serin'in eserlerinde dikkat çeken bir diğer önemli unsur ise toplumsal sorunlara değinmesidir. Özellikle halkın yaşadığı zorlukları ve bölgedeki sorunları müziği aracılığıyla dile getiren Serin, bu yönüyle halk müziği geleneğini devam ettirmiştir. Örneğin, bir dönem Havva isimli kızların evlenememesiyle ilgili yaşanan toplumsal sorunu konu alan "Havvalar Evlenemiyö" isimli bestesi, bu sorunları hem mizahi hem de eleştirel bir dille işlemektedir. Bu tarz eserleri, Serin'in müziğini sadece bir eğlence aracı olmaktan çıkarıp, toplumsal bir eleştiri ve halkın sorunlarına duyarlılık kazandıran bir araç haline getirmiştir.

Şahsi olarak 50-60 adet civarı bestesi bulunmaktadır. Süleyman Serin, ayrıca TRT'de kayıtlı yaklaşık 3000 türküyü ezbere bildiğini belirtmektedir. Bu eserler arasında anonim türkülerden kendi bestelerine kadar geniş bir yelpaze bulunmaktadır. Serin'in halk müziğine olan katkısı, bu eserlerin gelecek nesillere aktarılması açısından da büyük bir öneme sahiptir. Hem icracı hem de besteci olarak müzik dünyasında önemli bir yer edinen Serin, eserleriyle sadece Rize'nin değil, tüm Türkiye'nin müzik kültürüne katkıda bulunmuştur.

Tulum Yapımı, İcracılığı ve Besteciliği

Süleyman Serin'in müzikal yolculuğu, tulum yapımı ve icrasıyla derin bir bağa sahiptir. Tulum, Karadeniz bölgesinin vazgeçilmez geleneksel çalgılarından biri olarak bilinir ve Serin bu enstrümanı sadece çalmakla kalmamış, aynı zamanda yapımında da ustalaşmıştır. Süleyman Serin'in tulumla olan ilgisi, köy düğünlerinde tulum sesiyle tanışmasıyla başlamıştır. Gençliğinde aşkıllık yaptığı düğünlerde tulumun çaldığını duydukça bu enstrümana olan sevgisi pekişmiş ve onu öğrenmeye karar vermiştir. Ancak Serin'in tulum yapımına başlama süreci, özellikle Sabit Karaman'ın vefatından sonra hız kazanmıştır. Sabit Karaman, Karadeniz'in önemli tulum ustalarından biri olarak bilinmektedir. Serin, Sabit Karaman'ın tulum yapımındaki ustalığına her zaman hayranlık duymuş ve onun vefatından sonra Karaman'ın bıraktığı boşluğu doldurmak için tulum yapımına daha fazla önem vermiştir. Sabit Karaman'ın vefatından sonra köye tulum almak için gelen insanların Karaman'ın artık hayatta olmadığını öğrenmeleri, Serin'i bu konuda bir şeyler yapmaya itmiştir. O andan itibaren, Serin tulum yapımı konusunda ciddi adımlar atmaya başlamış ve köyde tulum yapımına öncülük etmiştir. Karaman'ın bıraktığı mirası devam ettirme sorumluluğunu üstlenerek tulum yapımında derinlemesine uzmanlaşmıştır.

Süleyman Serin'in tulum yapım süreci oldukça zahmetli ve sabır gerektiren bir iş olarak tanımlanabilir. Tulumun yapımında kullanılan temel malzemeler keçi derisi ve şimşir ağacıdır. Keçi derisi tulumun gövdesini oluştururken, şimşirden yapılan bölümler tulumun melodik yapısını sağlamaktadır. Serin, keçi derisini çıkardıktan sonra bir aylık bir tabaklama sürecine tabi tutmaktadır. Bu süreç boyunca deri tüylerinden arındırılır, tabaklanır ve kurutulur.

Ardından deri yağlanır ve tulum yapımının bir sonraki aşamasına geçilmektedir. Tulum yapımı, her aşaması özen isteyen ve yaklaşık bir ay süren bir süreçtir. Süleyman Serin, bu süreçte hem geleneksel yöntemleri hem de kendi geliştirdiği teknikleri kullanarak tulum yapımında mükemmelliğe ulaşmaya çalışmaktadır.

Serin, tulumu sadece bir enstrüman olarak görmez; onun için tulum, Karadeniz kültürünün en önemli sembollerinden biridir. Tulumun yapımındaki detaylar ve kullanılan malzemeler, bu kültürün derin izlerini taşımaktadır. Özellikle keçi derisi, tulumun sesinin doğallığını ve özgünlüğünü sağlayan en önemli unsurdur. Serin, bu enstrümanın sadece müzikal bir araç değil, aynı zamanda bir yaşam tarzı olduğunu sıklıkla vurgulamaktadır. Tulum, Karadeniz'de bayramlarda, düğünlerde ve askere uğurlama törenlerinde çalınarak toplumsal kaynaşmanın bir simgesi haline gelmiştir. Serin, eserlerinde bu birleştirici gücü sık sık dile getirmekte ve tulumun bu özelliğini yaşatmak için çalışmaktadır.

Tulumun icrasında ise Serin, geleneksel Karadeniz ezgilerini büyük bir ustalıkla çalmaktadır. Tulumun kendine has beş sesli yapısı, ona diğer enstrümanlardan farklı bir melodik özellik kazandırmaktadır. Serin, tulumun yapısı gereği ilkel bir enstrüman olmasına rağmen, onun gün geçtikçe daha fazla değer kazandığını ve modern müzikte de yer bulduğunu belirtmektedir. Tulumun sesinin dünya çapında tanınmaya başlaması ve özellikle Britanya, Fransa, İskoçya gibi ülkelerdeki benzer enstrümanlarla olan bağlantısı, Serin'in tulumu daha da geliştirme çabalarını teşvik etmiştir. Tulum, Serin'in ellerinde adeta yaşayan bir tarih haline gelmiş ve her performansında Karadeniz'in kültürel derinliklerini yansıtan bir enstrüman olmuştur.

Süleyman Serin, tulum yapımı ve icrasında ustalığının yanı sıra besteci kimliğiyle de ön plana çıkmaktadır. Serin, tulum için birçok beste yapmış ve bu besteler hem yerel hem de ulusal düzeyde büyük beğeni toplamıştır. Bestelerinde genellikle Karadeniz insanının yaşadığı zorlukları, bölgenin hırçın doğasını ve halkının direncini dile getirir. Serin, tulumun modern müzikte de yer bulmasını savunmakta ve tulumun elektronliğini denemelerine rağmen orijinal sesin hiçbir zaman elektronik versiyonuyla aynı olamayacağını belirtmektedir.

Tulumun doğallığını koruyarak modern dünyada da tanıtılmasını sağlamak için çaba göstermektedir. Yıllar içinde 1500'den fazla tulumcu yetiştirmiş olan Serin, sadece bir müzisyen değil, aynı zamanda bir öğretmen ve kültürel miras taşıyıcısı olarak da bölgesine ve müziğe katkıda bulunmuştur. Ayrıca, Süleyman Serin 1992 yılında Guda Saz Evi ile tulum yapımı ve satışını daha profesyonel bir seviyeye taşımıştır. Bu atölye, tulum yapımında bölgenin en önemli merkezlerinden biri haline gelmiş ve hem yerel hem de uluslararası müşterilere hizmet vermiştir. Serin, burada ürettiği tulumları başta İskoçya, Britanya ve Fransa olmak üzere pek çok ülkeye ihraç etmiş ve tulumun dünya çapında

tanınmasını sağlamıştır. Bu atölyede sadece tulum değil, aynı zamanda bağlama ve diğer geleneksel enstrümanların yapımı da gerçekleştirilmiştir.

İcra Ettiği Eserler

Süleyman Serin, müzikal kariyeri boyunca icra ettiği eserlerle hem Karadeniz müziğine önemli katkılarda bulunmuş hem de kendi besteleriyle müziğe yeni soluklar kazandırmıştır. Onun icra ettiği eserlerde, tulumun melodik zenginliği ve Karadeniz'in kendine has ritimleri önemli bir yer tutmaktadır. Serin'in müziği, yöresel halkın yaşamını, kültürel değerlerini ve sosyal meseleleri dile getiren, derin bir müzikal zemin üzerine kuruludur. İcra ettiği eserlerde kullanılan enstrümanlar, Serin'in hem geleneksel müzikten beslendiğini hem de müziğini modern unsurlarla zenginleştirdiğini gösterir. Aşağıda, Serin'in icra ettiği 1 sözlü eser ele alınarak bu eserlerin müzikal ve kültürel yönleri analiz edilmiştir.

Analiz edilen eseri: *"Erken Geldik Bu Dünyaya"*

"Erken Geldik Bu Dünyaya" adlı eser, Süleyman Serin'in müzikal anlatısında önemli bir yere sahiptir. Bu eser, hem Karadeniz insanının dünyaya bakış açısını hem de yaşamın geçici olduğunu vurgulayan felsefi bir derinlik taşır. Serin, bu eserde bireysel ve toplumsal sorunları bir arada ele almaktadır. Şarkının ana teması, hayatın zorluklarına rağmen insanların dayanıklılığı ve bu dünyada kendilerine bir yer bulma çabasıdır. "Erken Geldik Bu Dünyaya"da kullanılan dil ve melodi, eserin hem trajik hem de ironik yönünü ortaya koymaktadır. Şarkıda geçen "Erken geldik bu dünyaya / Kadersizler bir araya" sözleri, insanların yaşamındaki umutsuzlukları ve kaderle olan mücadelesini yansıtmaktadır. Bu anlamda eser, Karadeniz müziğinin felsefi ve derin anlamlara sahip yönlerini ön plana çıkarmaktadır. Serin'in tulum icrasında kullandığı güçlü nefes teknikleri, eserin duygusal yoğunluğunu artırır ve şarkının etkileyiciliğini pekiştirmektedir. Ayrıca, "Erken Geldik Bu Dünyaya"da yer alan toplumsal eleştiriler de dikkate değerdir. Serin, "Ruhum bedenime düşman / Eti sütüne karışmam" gibi sözlerle, bireyin kendi bedeniyle olan çatışmasını dile getirmektedir. Bu, yalnızca kişisel bir huzursuzluğun ifadesi değil, aynı zamanda toplumsal bir eleştirinin de yansımasıdır. Süleyman Serin'in bu eseri, halk müziği geleneğindeki toplumsal eleştiriyi sürdürdüğünü ve müziğini bir anlatı aracı olarak kullandığını göstermektedir.

Süleyman Serin- Erken Geldik Bu Dünyaya

Erken geldik bu dünyaya
Kadersizler bir araya
Hemen (de) koydular sıraya
Erken geldik bu dünyaya

Yeni gençlik dane dane
Neleri yaşıyor şahane
Gönül arıyor bahane
Erken geldik bu dünyaya

Ruhum bedenime düşman
Eti sütüne karışmam
Erken doğduğuma pişman
Erken geldik bu dünyaya

Bu gavur bir icat yapsa
Yaşanan günleri yaksa
En azından böyle bıraksa
Erken geldik bu dünyaya

Erken Geldik Bu Dünyaya Eserinin Notaya Alınma Analizi

Erken Geldik Bu Dünyaya

Süleyman Serin

Erken Geldik Bu Dünyaya

Saz

er ken-gel-dik bu-dün-ya-ya

ka-der-siz-ler bir-a-ra-ya

he-men-koy-du lar-sı-ra-ya

er ken-gel-dik bu-dün-ya-ya

ye-ni-ge-nç-lik

dane-da-ne ne-ler-ya-şı yor-şa-ha-ne

gö-nül a-rı

yor-ba-ha-ne

er ken-gel-dik

bu-dün-ya-ya

Fine

Figür 1. Eserin Nota ve Söze Aktarımı

Etkilendiği Sanatçılar

Süleyman Serin'in müzikal kariyerinde en çok etkilendiği sanatçılar, Türkiye'nin halk müziği sahnesinde önemli izler bırakmış ustalardır. Özellikle Neşet Ertaş ve Sabit Karaman gibi sanatçılar, Serin'in müzikal gelişiminde büyük rol oynamış, onun hem müzikal tarzını hem de müzikle olan ilişkisini derinleştirmiştir. Bu ustalar, Serin'in hem tulum ve bağlama icrasında hem de bestecilik anlayışında belirleyici olmuşlardır.

Neşet Ertaş Türk halk müziğinin en önemli ozanlarından biri olarak kabul edilir ve Süleyman Serin üzerinde derin bir etki bırakmıştır. Neşet Ertaş'ın müziğinde yer alan samimi ve içten duygusal anlatım, Serin'in kendi müzikal

ifadesini bulmasında yol gösterici olmuştur. Ertaş'ın bozlak tarzındaki türküleri, Serin'in bağlama icrasına ilham kaynağı olmuş ve onun bu enstrümanı daha derin bir anlamla çalmasına yardımcı olmuştur. Serin, Neşet Ertaş'a duyduğu saygının bir göstergesi olarak çocuklarına Neşet ve Ertaş isimlerini vermiştir. Bu isim seçimi, Ertaş'ın Serin'in hayatındaki önemini ve müzikal etkisini somut bir şekilde ortaya koymaktadır. Neşet Ertaş'ın hayatı boyunca halkın sorunlarını ve bireysel acıları samimi bir dille dile getirmesi, Süleyman Serin'in müziğinde de benzer bir yaklaşımın gelişmesine katkı sağlamıştır. Ertaş'ın müzikal mirası, Serin'in bestelerinde ve özellikle bağlama icrasında kendini göstermektedir. Serin, Neşet Ertaş'ın müziğinde yer alan halkın yaşadığı zorluklara ve bireysel acılara dair duyarlılığı, kendi müziğine de taşımıştır. Bu nedenle, Süleyman Serin'in müzikal kimliği, büyük ölçüde Neşet Ertaş'ın müzik felsefesinden ve halkın dertlerine olan duyarlılığından etkilenmiştir.

Sabit Karaman ise Süleyman Serin'in müzikal kariyerinde çok önemli bir yer tutmaktadır. Sabit Karaman, tulum yapımı ve icrasında bir usta olarak tanınmış, Karadeniz bölgesinde derin izler bırakmış bir sanatçıdır. Serin, Karaman'ın tulum yapımındaki ustalığından etkilenmiş ve onun izinden giderek bu enstrümanda derin bir bilgi birikimi edinmiştir. Sabit Karaman'ın vefatı, Serin'in tulum yapımına yönelmesinde ve bu sanatı devam ettirmesinde belirleyici olmuştur. Karaman'ın ardından köye gelen insanların tulum almak istemesi ancak Karaman'ın artık hayatta olmadığını öğrenmeleri, Serin'in bu boşluğu doldurma ihtiyacı hissetmesine yol açmıştır. Bu olay, onun tulum yapımına olan ilgisini ve ustalığını artırmış ve Karaman'ın bıraktığı mirası devam ettirmesine vesile olmuştur. Sabit Karaman'ın müziğe olan yaklaşımı, Süleyman Serin'in tulum yapımındaki hassasiyetini ve bu enstrümana olan saygısını da şekillendirmiştir. Karaman'ın geleneksel yöntemlerle tulum yapması ve bu enstrümanın bölge kültüründeki önemini vurgulaması, Serin'in tulum yapımındaki yaklaşımına ilham vermiştir. Karaman'ın icrasında gösterdiği ustalık, Serin'in tulum çalma yeteneklerini de geliştirmiştir. Karaman'dan edindiği teknikler, Süleyman Serin'in tulum yapımında ve icrasında ustalaşmasına önemli katkılarda bulunmuştur.

Sonuç

Karadeniz müziğinin popülerleşmesi ile ilgili çalışmalar artmaktadır (Sarmusak ve Sazak, 2022). Bu çalışmada Süleyman Serin'in Karadeniz müziğine olan katkılarını, müzikal kimliğini ve halk ozanı olarak bölge müziğindeki yerini derinlemesine ele almıştır. Serin'in hayatı ve eserleri, yalnızca geleneksel müziğin korunması açısından değil, aynı zamanda bu müziğin modern dünyada nasıl yaşatılabileceği ve sürdürülebileceği konusunda da önemli ipuçları sunmaktadır. Tulum ve bağlama gibi geleneksel enstrümanların yapımında ve icrasında gösterdiği ustalık, Serin'i bölgesel müziğin en önemli figürlerinden biri haline getirmiştir. Onun kaynak kişiliği hem bir sanatçı hem de bir öğretmen olarak müzikal mirası gelecek nesillere aktarma misyonunu başarıyla yerine getirmiştir.

Süleyman Serin'in müziğe olan katkılarını anlamak için onun hayatının tüm aşamalarını dikkate almak gerekmektedir. Serin, müziği sadece bir sanat dalı olarak değil, aynı zamanda bir yaşam biçimi olarak benimsemiştir. Çocukluk yıllarında köy düğünlerinde duyduğu tulum sesine âşık olmuş ve bu enstrümanı öğrenip icra etme arzusuyla kendini müziğe adanmıştır. Onun tulum yapımına yönelmesinde Sabit Karaman'ın etkisi büyüktür. Karaman'ın vefatının ardından, Serin köydeki tulum yapım geleneğini devam ettirme sorumluluğunu hissetmiş ve bu alanda büyük bir ustalık kazanmıştır. Bu örnek, geleneksel müzik kültürlerinin bireyler üzerinden nasıl korunduğunu ve yaşatıldığını göstermesi açısından son derece değerlidir.

Serin'in müziğinde en dikkat çeken unsurlardan biri, tulum ve bağlama enstrümanlarının hem geleneksel hem de modern unsurları bir araya getiren yapısıdır. Tulum, özellikle Karadeniz müziğinde bir simge haline gelmiş, toplumun bayramlarda, düğünlerde ve diğer sosyal etkinliklerde bir araya gelmesini sağlayan bir araç olmuştur. Serin, tulumu icra ederken ve yaparken, bu enstrümanın toplumsal kaynaşmayı nasıl sağladığını ve kültürel değerlerin nasıl korunduğunu vurgular. Tulumun popüleritesinin giderek artması, bu müzikal mirasın yeni nesiller arasında da kabul gördüğünü göstermektedir.

Bağlama ise Serin'in Neşet Ertaş'tan aldığı ilhamla icra ettiği enstrümanlardan biridir. Serin, bağlama ile sadece müzik yapmamış, aynı zamanda bu enstrümanı duygularını ifade etmenin bir yolu olarak kullanmıştır. Bağlamanın halk müziği içindeki derinliği ve kültürel mirası, Serin'in bestelerinde ve icralarında sık sık kendini gösterir. Serin, Neşet

Ertaş'ın bozlak tarzını Karadeniz'in yerel müzik üslubuyla harmanlayarak hem bölgeye özgü hem de evrensel değerlere hitap eden bir müzik dili oluşturmuştur. Kafkasyalı ve Akıncıoğlu (2025) halk müziğinde hikayelerden müzikal estetiğinin nasıl işlendiğini ele alarak evrensel düzeydeki temsilin unsurlarını ele almıştır.

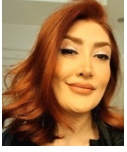
Süleyman Serin'in kaynak kişiliği, onun sadece bir müzisyen değil, aynı zamanda bir öğretmen olarak da müziğe katkıda bulunmasını sağlamıştır. Guda Saz Evi'nde verdiği eğitimler ve tulum yapımı konusundaki dersler, bölgedeki müzikal bilgi birikiminin korunmasında ve aktarılmasında önemli bir rol oynamıştır. Bugüne kadar 1500'den fazla tulumcu yetiştiren Serin, genç nesillere hem müziksel hem de kültürel değerler aşılamış, tulum yapımını ve çalımını öğretmiştir. Bu durum, onun müziği aracılığıyla bir kültür taşıyıcısı olduğunu açıkça göstermektedir. Bu bağlamda, Serin'in müziği ve eğitimlik faaliyetleri, eğitim kurumları açısından da büyük önem taşır. Geleneksel müziğin modern dünyada yaşatılması ve genç nesiller arasında kabul görmesi, müzik eğitiminin önemli hedeflerinden biri olmalıdır. Bu noktada Süleyman Serin'in çalışmaları, eğitim literatürüne değerli katkılar sunmaktadır. Süleyman Serin'in müziği, sadece bir sanat formu olarak değil, aynı zamanda bir eğitim aracı olarak da değerlendirilmelidir. Onun müzikal mirası, öğrencilerin estetik ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunurken, aynı zamanda toplumsal değerlerin ve tarihsel bilincin korunmasına yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda, Türk müziği repertuar bakımından sözlü müziğin önde geldiği bir tür olarak görülmekte edebi ve fonetik bakımdan çok zengin bir miras olarak ifade edilir (Tortop, 2024). Bununla birlikte eğitim kurumlarında geleneksel müziğin öğretimi, öğrencilere kültürel kimliklerinin farkına varmalarını sağlar ve onları kendi köklerine daha bağlı bireyler haline getirmektedir.

Sonuç olarak, Süleyman Serin'in müziği ve kaynak kişiliği, Karadeniz müziğinin gelecek nesillere taşınmasında kilit bir rol oynamaktadır. Onun müzikal mirası, geleneksel enstrümanların modern dünyada nasıl var olabileceğine dair önemli bir model sunmaktadır. Serin'in tulum ve bağlama yapımı ve icrası, müzikal mirasın korunması açısından benzersiz bir örnektir. Ayrıca, onun öğretmenlik faaliyetleri, müziği bir eğitim aracı olarak kullanmanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Eğitim kurumlarında geleneksel müziğin öğretilmesi, bu mirasın sürdürülebilirliğini sağlayacak ve genç nesillere kültürel değerlerin aktarılmasında önemli bir rol oynayacaktır. Serin'in müziği, genç nesillerin sanatsal ve kültürel gelişiminde bir kaynak olarak değerlendirilmeli ve müzik eğitiminde daha fazla yer bulmalıdır. Onun eserleri, sadece Karadeniz müziği açısından değil, tüm Türkiye'nin müzikal mirası için önemli bir zenginliktir. Serin, müziği aracılığıyla hem geçmişin değerlerini koruyup hem de modern dünyaya uyum sağlayabilen bir sanatçı olarak, Karadeniz müziğinin geleceğine ışık tutmaktadır. Eğitim literatürüne yaptığı katkılar ise müzik eğitiminin kültürel bir mirası yaşatmanın ötesine geçip, öğrencilerin estetik, duygusal ve toplumsal gelişimlerine nasıl katkı sağlayabileceğini göstermektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları arasında, Süleyman Serin'in eserlerinin çoğunun sözlü geleneğe dayanması nedeniyle belgelenmesindeki zorluklar yer almaktadır. Sözlü kültürün bir parçası olarak ortaya çıkan bu eserlerin yazıya geçirilmesi, orijinalliğinin ve özünün korunması açısından bazı zorlukları beraberinde getirebilir. Ayrıca, bu araştırma sürecinde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşmeler, Serin'in müzikal tarzı ve eserleri hakkında öznel yorumlar içerebilir, bu da araştırmanın genel geçerliliğini sınırlayabilir.

Yazar Özgeçmişi

Dr.Öğr.Üyesi **Serap Duran Subatan**, Sivas'ta dünyaya gözlerini açan Subatan, Lisansını Cumhuriyet Üniversitesi –Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzikoloji Anasanat Dalında (2005-2009) hem fakülte hem bölüm birincisi olarak bitirdikten sonra master eğitimini Cumhuriyet Üniversitesi –Güzel Sanatlar Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Bölümünde (2009-2012) Türk MüsİKisi alanı üzerinde birincilikle tamamladı.

Yurtiçi ve yurtdışı konferans, sempozyum, seminerlere katılarak, ulusal genç solist şan yarışmaların yanı sıra Türkiye çapındaki Ulusal ve Uluslararası sanatçıların masterclasslarına ve bir çok yarışma jüriyelerinde görev almış; yerli yabancı orkestralar eşliğinde çok sayıda solo konserler vermiştir. Piyano, Tanbur ve Viyola enstürmanlarına da hâkim olan akademisyen/sanatçı Subatan, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarında doktora programına birincilikle başlayıp ileri düzeyde Osmanlıcaya hâkim olmakla birlikte, Ses Eğitimi Psikolojisi ve Klâsik Türk MüsİKisi Ses İcracılığı alanında doktorasını 2023 yılında bitirmiştir. Ses Eğitimi, Müzikoloji ve Türk Müziği alanlarında bilimsel araştırmalarını sürdürmektedir. Şuan Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Anabilim Dalında 2009/-halen Ses Eğitimi alanında öğretim elemanı olarak çalışmaktadır

Kurum: Müzik Bölümü, Güzel Sanatlar Eğitimi ABD, Eğitim Fakültesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Türkiye. **Email:** duran.se@gmail.com **ORCID:** 0000-0002-5331-2732

Zeki Karaman, 1 eylül 1989'da Rize'de Dünyaya gelen Karaman, ilk ve orta okul eğitimini Dikkaya İlk ve Orta Öğretim Okulu'nda tamamlamıştır. Liseyi, Çamlıhemşin Lisesi (2003-2006)'nde tamamlamıştır. 2009 yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri bölümünü kazanmıştır. 2013 yılında mezun olup aynı yıl Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bölümü Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır ve halen yüksek lisans tez çalışmalarını sürdürmektedir.

2019 yılında Kpss sınavına girip ve mülakatta başarılı olup Cizre Recep Tayyip Erdoğan Anadolu Lisesi'ne atanmıştır. Ardından zorunlu hizmetini tamamlayıp, Erzurum Pazaryolu 75. yıl yatılı Bölge Orta Okulu'na atanmıştır. Son olarak 2025 yılında Pazar Necat Sağbaşı Anadolu Lisesi'ne atanmıştır ve görevini halen bu okulda müzik öğretmeni olarak sürdürmektedir. **Kurum:** Necat Sağbaşı Anadolu Lisesi, Rize Pazar, Türkiye **Email:** zekikaraman@hotmail.com.tr **ORCID:** 0009-0006-1887-4402

Kaynakça

- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Abi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368–388.
- Demirali Yaşar, E. (1994). Örneklem türleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6, 91–102.
- Kafkasyalı, Y. S., & Akıncıoğlu, Z. (2025). Türk halk hikâyelerinde müzikal unsurların kültürel ve estetik işlevi. *Türk Müziği*, 5(3), 235–245.
- Kaya, E. (2020). Doğu Karadeniz bölgesinde unutulmaya yüz tutmuş halk çalgılarımız. *Disiplinler Arası Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 67–91.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170–189.
- Kıral, B. (2021). Nitel araştırmada fenomenoloji deseni: Türleri ve araştırma süreci. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 92–103.
- Polat, A. (2022). Nitel araştırmalarda yarı-yapılandırılmış görüşme soruları: Soru form ve türleri, nitelikler ve sıralama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 161–182.
- Sarmusak, A., & Nilgün Sazak, N. (2022). Türk Müziği'nde Karadeniz Kemençesi ve Cemal Berber'in katkıları. *Türk Müziği*, 2(1), 1–12.
- Subatan, S. (2023). Türk müziğinde âşıklık geleneğinin temsilcisi Aşık Veysel Saturoğlu'nda kadın kavramı. *Türk Müziği*, 3(4), 451–484.
- Yılmaz, K., & Nacakçı, Z. (2016). Karadeniz Bölgesi halk ezgilerinin müzikal yapılarına yönelik analiz çalışması. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 2(1), 83–91.
- Yılmaz, O. (2019). *Rize Çamlıhemşin bölgesinde görülen tulum çalgısının yapısal ve icrasal özellikleri* [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Yılmaz, O. (2019). Tulum çalgısının yapısal ve icrasal özellikleri. *Konservatuvar Dergisi*, 13(1), 147–163.
- Yücel, H. (2011). Bir iletişim aracı olarak Türk halk müziği ve türküler. *Erciyes İletişim Dergisi*, 2(1), 136–150

EK-1. Süleyman Serin ile Görüşmede Kullanılan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Süleyman Serin ile Görüşmede Kullanılan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
Merhaba. Ben Zeki Karaman. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Müzik Anabilim Dalında “Doğu Karadeniz Rize Çamlıhemşin Bölgesinde Yaşayan Halk Ozanı Süleyman Serin’in Müzik Çalışmalarının Ve Eserlerinin İncelenmesi” adlı araştırmayı yapmaktayım. Doğu Karadeniz’in Yöresel halk Ozanı olan Süleyman Serin’in hayatını yani sizin hayatınızı izniniz dahilinde, Doğu Karadeniz’e ait folklorik bir enstrüman olan Tulum’un Yapımı, icrası, besteleri ve Bağlama yapımı icrası, besteleri bağlamında inceleyeceğim. Bu çerçevede size bazı sorular yönlendireceğim, bu görüşme çalışmam için oldukça önemli. İzniniz dâhilinde konuşmamızı kayıt altına alacağım. Bu kayıtları sadece bilimsel çalışmam da kullanacağımın sözünü size veriyorum. Zeki Karaman Araştırmacı
Görüşme Sorular
Sizi daha yakından tanıyabilir miyiz? Rize Çamlıhemşin Dikkaya Köyü’nde geçen çocukluk yıllarınız nasıldı? O dönemin size ve müziğinize olan etkilerini nasıl anlatırsınız?
Müziğe olan ilginiz ne zaman ve nasıl başladı? İlk defa tulum ve bağlama ile nasıl tanıştınız? Bu enstrümanlar hayatınızda nasıl bir yer edindi?
Müziğe olan tutkunuzu besleyen unsurlar nelerdi? Ailenizin ve çevrenizin müzikal yolculuğunuz üzerindeki etkileri nelerdi?
Tulum yapımı konusunda bir otorite olarak, bu süreci bize anlatabilir misiniz? Tulum yapımında karşılaşılan zorluklar ve dikkat edilmesi gereken püf noktaları nelerdir?
Tulum çalarken hissettiğiniz duygular ve düşündüğünüz şeyler nelerdir? Kendi tarzınızı nasıl tanımlarsınız? Tulum icrasında kendinizi diğer sanatçılardan nasıl ayırıyorsunuz?
Bağlama yapımı ve çalımı hakkında detaylı bilgi verebilir misiniz? Bu enstrümanın sizin için anlamı nedir? Bağlama çalarken hangi duyguları ifade ediyorsunuz?
Bestelerinizde genellikle hangi temaları işliyorsunuz? Bir bestenin ortaya çıkış süreci nasıl işliyor? İlham kaynaklarınız nelerdir?
Neşet Ertaş ve Sabit Karaman gibi önemli isimlerin müziğinizdeki etkilerini anlatabilir misiniz? Onlardan öğrendikleriniz ve onların müziğinizdeki yeri nedir?
Kendi tarzınızı oluşturma süreciniz nasıl gelişti? Müzikal kimliğinizi ve tarzınızı belirleyen unsurlar nelerdir?
Birçok belgesel ve TV programında yer aldınız. Bu deneyimlerinizden bahsedebilir misiniz? Bu programlarda yer almak size ne kattı? Çamlıhemşin bölgesinin tanıtımına nasıl katkıda bulundunuz?
Tanıtım günlerine katılmanın sizin için anlamı nedir? Bu etkinliklerde nasıl bir rol üstleniyorsunuz ve bu etkinliklerin bölge tanıtımına katkıları hakkında ne düşünüyorsunuz?
Müziğiniz ve sanatınızla gelecek nesillere nasıl bir miras bırakmak istiyorsunuz? Gelecek nesillerin müzikten ve sanatınızdan ne tür dersler çıkarmasını umuyorsunuz?
Sanatınızın ve müziğinizin toplum üzerindeki etkileri nelerdir? Müzik ve sanat aracılığıyla topluma nasıl mesajlar veriyorsunuz?
Bu görüşmede ele almadığımız, ama sizin paylaşmak istediğiniz başka konular var mı? Eklemek istediğiniz, önemli bulduğunuz başka bir şey var mı?
Görüşmemizi tamamlamadan önce söylemek istediğiniz son bir şey var mı? Zaman ayırdığınız ve değerli bilgilerinizi bizimle paylaştığınız için teşekkür ederiz.
<u>Teşekkürler</u>

An examination of the folk poet Süleyman Serin Living in the Eastern Black Sea Region of Rize–Çamlıhemşin

Abstract

The Eastern Black Sea region has historically attracted the interest of numerous civilizations due to both its natural beauty and strategic importance, thereby becoming a crossroads of diverse cultures. Influenced by this rich historical and geographical heritage, local communities have developed distinct cultural identities, which have left lasting marks on the region's social structure over time. This study aims to examine the musical career, works, and contributions of the folk poet Süleyman Serin, who resides in the Eastern Black Sea region, to the music of the area. Süleyman Serin's work on the construction and performance of the *tulum* and *bağlama*, as well as his compositional activities, demonstrate his significant contributions to the region's musical culture. Moreover, the young musicians he has trained and the *tulum* workshop he established are considered to play an important role in preserving the cultural heritage of the region. The study addresses the place of Serin's compositions and instruments within Black Sea culture, his role as a source person (*kaynak kişi*), and his contribution to the transmission of regional music to younger generations. Throughout his musical life, Serin has been influenced by master musicians such as Neşet Ertaş and Sabit Karaman, and it is observed that he combines the traditional structures of the *tulum* and *bağlama* with modern musical elements while preserving their authenticity. The research was conducted using a phenomenological approach, employing semi-structured interviews and fieldwork. Within the scope of the study, one of Süleyman Serin's orally transmitted works was compiled and transcribed into musical notation. Analysis revealed that this piece was composed in the *Neva* makam and in the *Türk Aksağı* (5/8) rhythmic pattern. The lyrics of the work address themes related to the concept of family. These findings not only bring Süleyman Serin's contributions to Eastern Black Sea music to scholarly attention for the first time but also highlight the importance of incorporating his orally transmitted composition—through musical and technical analysis—into performance repertoires within educational institutions.

Keywords: Bağlama, Turkish Folk Music, Süleyman Serin, Rize-Çamlıhemşin

